

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De Indulgentia plenaria, quæ in Bulla conceditur. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

3. Dies, ex hac doctrina inferri, tibi sapè finiri Bullam ante annum naturalem: v. g. Accepisti Bullam Hispani primo die Septuagesimæ, qui 10. Februarij, sequenti anno publicatur eodem die Septuagesimæ; qui est primo die Februarij Item, accepisti Hispani Bullam: profectus es Matritum, ubi duobus aut tribus mensibus fit publicatio. Si ergo annus ecclesiasticus, & non naturalis computandus est, sicuti computatur in præcepto communicandi, efficitur sanè, Bullam tibi ante annum naturalem finiri. Respondeo, etsi Anton. Gomez in explicat. Bullæ. clausul. 5. n. 1. fol. 53. & Villalobos 1. tom. sum. tract. 27. clausul. 4. n. 10. illationem admittant: veritè exitimo, nullo modo esse admittendam: quia aliàs publicatio Bullæ sequentis nociva esset fumentibus præcedentem: siquidem ob publicationem diminueretur tempus anni, quod non esset diminuendum, publicatione non subsecuta: Quapropter temperatio anni ecclesiastici non ad restringendum annum naturalem; sed ad eum faciendum, & supplendum aliquot dies, si foret desinit, vique ad novam publicationem inuenta est à Doctõribus. Neque obstat exemplum de sumenda Eucharistia, cuius præceptum necessarium erat limitare ad tempus fixum, vt Parochis constaret de illius satisfactione: quæ ratio in fumentibus Bullam non procedit: & ita tenet Vega in sum. cap. 43. casu 10. Rodriguez in explicat. Cruciat. §. 5. n. 2. Ioan. Sanchi in select. disp. 55. n. 4.

4. Durante anno publicationis, tamen Commissarius, & Pontifex & vita decedant, Bullæ priuilegia tibi non pereunt: quia est gratia facta, quæ morte concedentis non expirat, vt latè diximus tract. 3. de legib. disp. 4. punct. 16. §. 5. de quo videri potest Boëtius decis. 346. Parif. conf. 117. lib. 4. Roman. leg. More numer. 62. ff. de iurisdic. omnium iudic. Venetus ibi, & alij.

5. Item, nec Bulla tibi cessat ob publicationem Bullæ Cœnæ, quæ quotannis fit, in cuius fine reuocant omnes facultates ab illis casibus absoluedi, nisi in eisdem facultatibus fuerint expressi: quia verè in Bulla Cruciatæ expressi sunt, & ab illis Confessarius electus absolue potest: & ita tenet Manuel Rodriguez in cruciat. §. 9. num. 67. dub. 2. & in addit. §. 6. numer. 62. Acofta eodem, quæst. 55. Villalobos 1. part. sum. tract. 27. clausul. 4. num. 11. Quinimo nec Bulla tibi cessat anno Iubilei, vt dixi tract. 3. de legib. disp. 4. part. 22. §. 2. nu. 3. quia est priuilegium onerosum, quod non censetur reuocari absque expressa illius mentione, & compensatione.

6. Finio anno naturali, vel publicationis, cessant omnia priuilegia, & gratiæ ibidem concessa, ita vt nec vota communitati, neque absolui ad peccatis possis Excipere tamen, nisi causa incepta fuisset, sicuti si confessionem ante finium annum inchoasset, poteris eo finito perficere, & virtute Cruciatæ absolui iuxta textum in cap. Gratiam. c. Relatum. de officio delegati, & colligitur aperte ex Bulla Latina dicente: *Expirante anno omnes supradictæ facultates gratiæ, & indulgiæ expirant, tantumque poterunt causæ pendentes ad finem perduci.* Atque ita tenet Henriquez lib. de indulgent. c. 20. n. 2. Man. §. 5. n. 2. Acofta q. 46. Villalobos clausul. 4. n. 12.

PUNCTUM IV

De Indulgentia plenaria, quæ in Bulla conceditur.

1. Quibus plenaria indulgentia concedatur.
2. Bulla personaliter inferuentibus conceditur.
3. Nomine indulgentia plenaria plenissimam etiam intelligi.
4. Requiritur prædictis ad consecutionem indulgentiæ confessio, si mortali grauentur.
5. Semel in anno hæc indulgentia à prædictis militibus obtinetur.
6. Explicatur, qualiter concedatur indulgentia mittentibus pugnaturus.
7. Qualiter Clericis, & Religiosis spiritualiter milites adiuantibus.
8. Qualiter taxatam elemosynam suppeditantibus. Vbi, quomodo intelligendum sit, semel in vita, & semel in morte.

1. Quatuor personarum generibus Bulla concedit indulgentiam plenariam. Primò, personaliter bello inferuentibus. Secundo, inferuentibus per alios. Tertio, Clericis, & Religiosis spiritualiter milites adiuantibus Quarto media elemosyna à Commissario taxata bello subministrantibus.

2. Primò ergo concedit Bulla plenariam indulgentiam his, qui fideli zelo succenti, ad bellum personaliter suis sumptibus profecti fuerint, siue pugnauerint, siue aliud seruitium gratis fecerint: dummodo per annum integrum perseverent in bello. His verò, qui ante belli expeditionem in ipso itinere,

vel exercitu decedunt, aut ratione infirmitatis, aliòve legitimo impedimento recedunt ab exercitu, similis indulgentia conceditur. Vt autem hæc indulgentiam prædicti consequantur, debent de suis peccatis esse contriti, eaque ore confiteri. Quod si ea præstare non possint, saltem votum illius habere debent.

3. Pro intelligentia huius concessionis aduerte, nomine indulgentiæ plenariæ plenissimam omnium peccatorum remissionem intelligi, sicuti tractat. precedentem probamus: & tradit in præfenti Antonius Gomez ad 1. clausul. cap. 7. num. 22. Emmanuel Rodriguez §. 8. num. 7. Sebastianus Acofta qu. 5. & colligitur manifestè ex nostra Bulla, quæ submissistrantibus duo regalia plenissimam indulgentiam concedit. At non est verisimile maiorem illis indulgentiam esse concedendam, quam qui personaliter bello inferunt. Quapropter plenariæ plenissimam intelligit. Item, illis concedit indulgentiam, quæ in anno Iubilei conceditur, quam secundum omnes constat esse plenissimam. Aliis rationibus supradictis tractat. probatur, vlti Ecclesiæ iam non distingui indulgentiam plenariam à plenissima. Vnde, quando in Extratrag. Antiquor. de penitent. & remissionib. dictum fuit, concedi indulgentiam non solum plenam, plenioram sed plenissimam, forte, inquit Suarez tom. 4. in 4. part. disp. 50. sect. 4. factum fuit ad maiorem declarationem, & ad tollendos scrupulos, qui ex variis opinionibus oriri poterant. Etenim ex vlti Ecclesiæ antiquo, vt aduertit Nauarrus de indulgent. notab. 9. Indulgentia plena, seu plenaria, significabat solam remissionem mortalium, quæ aliquando fuerunt confessa: plenior omnium mortalium, etiam si confessa non fuissent: plenissima etiam venialium remissionem designabat: qui vltus, vt probatum est, iam cessauit, & pro eodem viurpatur plena, plenior, & plenissima.

4. Secundo aduerte, ad huius indulgentiæ consecutionem, necessariam esse confessionem in re exhibitam, si fieri potest nec sufficere fuisse militem confessum tempore Quadragesimæ, vel habere propositum tempore præcepti confitendi: quia his, qui absque confessione decedunt, eò quòd eam præstare non possint, concedit indulgentiam, si corde fuerint contriti. Ergo signum est manifestum, eos, qui confessionem præmittere possunt, non satisfacere cordis contritione. Adde, quòd prædicta indulgentia à Confessario electo applicanda est. Ergo supponit Bulla ad indulgentiam confessionem esse necessariam præmittendam. Atque ita in præfenti docet Acofta quæst. 14. Villalobos clausul. 1. numer. 2. Quòd intelligendum est, si mortalibus te grauatam sentias: secus verò, si nullius peccati mortalis conscientiam habes: quia venialium confessio, nisi expressis verbis iniungatur, nunquam præsumitur expostulari. Præterquam quòd in præfenti confessio videtur exigi, vt secularis dispositio ad gratiam, & consequenter ad indulgentiæ consecutionem: quo casu non esse necessariam confessionem ei, qui mortali se grauatam non sentit, docuit Henriquez lib. 7. cap. 12. num. 2. Acofta in explicat. Cruciat. quæst. 14.

5. Tertio aduerte, absque fundamento dixisse Rodriguez in explicat. Bullæ §. 5. numer. 12. & Villalobos clausul. 2. numer. 3. prædictos milites consequi toties, quoties eo anno fuerint confessi, indulgentiam plenariam: siquidem Bulla expressè exigit pro indulgentiæ consecutione, vt perseverent in exercitu vique ad finem anni. Ergo ante hunc terminum eam Indulgentiam consequi non poterunt, nisi antea decesserint vel ob impedimentum infirmitatis, alteriusve causæ recesserint. Ergo falsum est, multipliciter eo anno Indulgentiam obtineri posse.

6. Secundum genus personatum, quibus Bulla indulgentiam plenariam concedit, sunt omnes, qui suis expensis milites mittunt ad bellum contra Ecclesiæ hostes, dummodo si mittentes fuerint Cardinales, Primates, Patriarchæ, Episcopi, filij Regum, Principes, Duces, Marchiones, & Comites, debeant mittere ad minus decem, aut saltem quatuor, si plures non possent: ceteri verò, cuiuscunque status, aut conditionis, Clerici, aut seculares, singulos mittant, si possint: si verò non possint, inter tres, vel quatuor vnus mittatur, & sumptus confertur iuxta cuiusque facultatem. Item, Capitula, Ecclesiæ, aut Monasteria Regularium, etiam mendicantium, aut alia loca pia, si inter decem personas mittant militem vnum, consequentur Indulgentiam: præcedente tamen capitulari deliberatione. Eandem præterea indulgentiam obtinebunt ipsi milites missi alienis suppitiis, si pauperes sint. Sic Bulla. Hæc concessio facilem habet explicationem. Solum aduerte, si Communitas numerum decimum non attingat, non obligari expensas integri militis soluere: sed tantum pro rata contribuere, sicuti notauit Emmanuel. Sà §. 3. Villalobos clausul. 2. in fine. Si verò Communitas numerum decimum excedat, modò vigesimum non attingat, satisfaciet vnicum militem mittens, neque obligata est pro rata contribuere ad alium mittendum, aliàs vnico milite missio nullus ex illa Communitate obtineret indulgentiam: quod videtur absurdum.

7. Tertio, conceditur indulgentia plenaria Clericis secularibus

cularibus, aut regularibus, qui accepta facultate à suis Ordinariis, vel Prælati, verbum Dei prædicant in exercitu, aut alia ministeria ecclesiastica, aliæque opera exercent. Quod præstare possunt absque periculo irregularitatis, & absque fructuum beneficiorum amissione, dummodo ministros idoneos sibi Vicarios constituant, exceptis beneficiis curam animarum habentibus: hi enim sine Pontificis licentia beneficia deserere non possunt. Aliis verò Clericis habentibus beneficium, cui annexa est residentia, concedit Bulla, ut possint de licentia Ordinarij bello assistere, & inservire: quia beneficiis, & illorum fructibus privantur: quæ omnia manifesta sunt, & ponderavit Rodriguez in explicat. Cruciat. §. 5. numer. 1. Subdit deinde Bulla, milites prædicto bello inservientes obligatos non esse servare ieiunia Ecclesie, aut obligantia ex voto, postquam diebus festis in rebus bellicis occupati. Aliqui hanc exceptionem ieiuniorum ad Religiosos, & Clericos extendunt: sed immerito, cum Bulla solum de militibus loquatur, ut manifestè constat ex illis verbis: *T los soldados, que en esta guerra estubieren, se declara no estar obligados à los ayunos, que por voto, & precepto de la Iglesia lo estubieran, no estando en la guerra.* Sub nomine autem *militum*, non videntur Religiosi, & Clerici, ministeria ecclesiastica exercentes, intelligi præcipue cum ipsa Bulla concedat illis, quos ab observatione ieiuniorum exempti, ut possint diebus festis in rebus bellicis occupari: quod Religiosis, & Clericis competere non potest.

8. Quartò, indulgentia plenaria conceditur omnibus iis, qui de suis bonis elemosinam à Commisario taxatam pro expeditione Bullæ erogaverint, quia non levis cooperantur ad hostes Ecclesie, & inimicos fidei extirpandos. Aduertit autem Bulla, hanc indulgentiam semel in vita, & semel in morte concedi. Quæ restrictio non solum competit concurrentibus ad bellum hoc temporali subsidio; sed etiam bello personarum interessentibus, vel pugnatore mittentibus: quia intra annum nullus potest, nisi semel, Indulgentiam plenariam obtinere. Nomine *mortis*, præsumpta intelligitur, ut constat ex his, quæ diximus tractat. de penitent. aliisque in locis. Et videtur aperte probari ex eo, quod statuitur, hanc Indulgentiam per Confessarium applicari debere, qui non realem mortem, sed periculum illius expectare potest: aliàs si ad obtinendam hanc indulgentiam mors cum effectu esset necessaria, nunquam Sacerdos applicare indulgentiam posset. Neque his obstat, quòd dictum sit, *semel in morte*: quia intelligendum est semel illo anno in periculo mortis. Quare, si eo anno obierit indulgentia in periculo mortis, in aliud periculum incidit, non poterit tibi alia indulgentia applicari ex vi horum verborum; bene tamen sumpta alia Bulla eodem anno, vel anno sequenti. Et inde sumitur non leue iudicium Indulgentiam applicari non in morte realis; sed in periculo illius: alia frustra tot Bullis idem privilegium concederetur.

P V N C T U M V.

De aliis Indulgentiis, & spiritualibus commodis in Bulla contentis.

1. Statuitur Bulla clausula, in qua hæc indulgentia, & commoda continentur.
2. Requiritur ad consecutionem Indulgentiæ quadragesimæ ieiunium supererogationis.
3. Oratio vocalis debet esse, & supererogationis.
4. Qualiter ieiunium requisitum commutari possit.
5. Quid intelligatur per participationem omnium bonorum.
6. Conceditur amplissima stationum Indulgentia visitantibus quinque Ecclesiis, vel altaribus.
7. Qualiter hæc visitatio faciendâ sit.
8. Conceduntur Indulgentiæ ad stationes Romanas pertinentes.
9. Hæc continent Indulgentiam plenariam, vesso, & contrarietas Cordis.
10. Satisfit contrarietas.
11. Semel in die hæc Indulgentia potest obtineri.
12. Hæc Indulgentia stationum applicari defunctis per modum suffragij possunt.

1. **V**T Indulgentias, aliæque spiritualia commoda in Bulla contenta integrè explicemus, placet, relicto ordine Bullæ, eam clausulam referri, in qua prædicta continentur. Inquit igitur Bulla: *Item, los susodichos que non fueren, ni inbiaren, si contribuyere y ayudare de sus bienes, y de mas de la dicha contribucion, ayunare voluntariamente por deuocion en dias que non fueren de precepto, y hicieren oracion, implorando la ayuda de Dios por la victoria contra infieles, y su gracia por la unyon, y confederacion de los Princeses Christianos. Y si no pud. ayunare por algun legitimo impedimento, hicieren otra obra pía à arbitrio de su Confesor, de su Cura. Todas quantas veces lo hicieren, durate el dicho, fio, se les conceden y relaxa misericordiosamente quinze*

afios, y quinze quarentenas de perdon de las penitencias à ellos impuestas en qualquiera manera deudas, que sean participades de todas las oraciones, limosnas, peregrinaciones, y tan bie de las de Jerusalem, y de las demas buenas obras, que en la universal Iglesia militante, encada uno de sus miembros, se hace.

2. Nomen quadragesimæ superiori tractat. dixi significare numerum quadraginta dierum ieiunium in pane, & aqua. Unde quindecim quadragesimæ erunt sexcenti dies Indulgentiæ. Ad consequendam hanc indulgentiam oportet esse ieiunium supererogationis, quod fieri potest etiam in diebus præceptis Quadragesimæ, & vigiliæ. si ex aliqua causa infirmitatis, laboris, vel ætatis à precepto excusaris. Exigitur autem ieiunium, & oratio supererogationis: quia ex supererogatione, & liberalitate remissionem peccatorum Pontifex concedit. Quod intelligendum est, si fieri potest: si enim obligatus esses ex voto omnibus diebus ieiunare, posses hanc indulgentiam ieiunio ex obligatione obtinere, ut bene notavit Emman. Rodrig. §. 7. Cruciatæ. nu. 3. non enim deterioris conditionis esse debes, quam alij, qui nulla obligatione intercedente ieiunant: neque credendum est, Pontificem velle opus supererogationis in iis, qui nequeunt illud præstare.

3. Quoad orationem fundendam: in primis debet esse vocalis: quia est ex præcepto Pontificis, quatenus Pastor est Ecclesie visibilis, qui non præsumit orationem purè mentalem præscribere, nisi id exprimat: possit autem eam pro consecutione Indulgentiæ præscribere: quia præscribit, non sub præcepto, sed sub directione, & conditione ad beneficium Indulgentiæ concedendum. Secundò, debet esse libera, & supererogationis: quia ita indicatur in Bulla, præterquam quòd hæc solet esse Pontificis mens, à opera supererogationis mediis Indulgentiis excitare. Unde, si ex voto, vel præcepto teneris orationem aliquam fundere pro victoria contra infideles, & Principium Christianorum pacem, debes aliam orationem fundere, si Indulgentiam lucrari velis. Quòd si solum ad substantiam orationis obligatus sis, non tamen ad illius applicationem, existimat Manuel Rodriguez §. 7. numer. 3. te hanc Indulgentiam lucrari posse, si pro victoria contra infideles, & pacem Christianorum Principum applices: quia iam ex fine libera est oratio. Orare prolixè non tibi est opus, sed quancumque oratione, etiam minima, satisfacies. Neque etiam necessarium est, expressam intentionem habere imperandi victoriam contra infideles, & pacem Principum Christianorum: fat enim est, si intentionem horum virtualiter habeas, ut bene notavit Emman. dicto §. 7. in additionib. n. 7. Villalobos claus. 7. n. 2.

4. Concedit Pontifex potestatem Confessario, vel Parocho, ut possit ieiunium prædictum commutare: quòd intelligi debet, quando ita impeditus es ieiunare, ut virtute illius impeditenti à præcepto ieiunij, si adesset, excusareris: quia aliàs censeri non potes legitime impeditus, ut bene aduertit Villalobos dicta clausula 7. numer. 3. hanc commutationem, nec tu, neque alius præter Parochum, vel Confessarium electum, præstare potest: quia nemini alteri hæc potestas conceditur, faciendâque est commutatio in aliquod opus pium arbitrio commutantis: quòd regulari debet spectato opere commutando, & qualitate, ac dispositione personæ, cui fit commutatio. Hæc ergo indulgentia non semel, sed sæpe intra annum obtineri potest, quoties opus iniunctum præsteris: quia sic cauetur in Bulla.

5. Quid autem intelligatur per illam participationem omnium bonorum, quæ in Ecclesia fiunt, superiori tract. explicuimus: ibi enim diximus, tria in nostris actibus bonis reperiri. Primum est meritum de condigno gratiæ, & gloriæ, de quo Trident. sess. 6. cap. 16. & can. 32. Secundò, vis satisfaciendi Deo pro peccata temporalis ex peccato remisso debita. Tertium, meritum de congruo, seu vis impetradi, & sibi, & aliis aliquod bonum spirituale, vel temporale, quòd in bonum personæ cedat. Meritum de condigno operanti tantum deseruit, & nemini applicari potest: solus enim Christus, ut inquit Trident. sess. 6. cap. 16. tanquam caput in membra, & tanquam vitis in palmices, in ipsos iustificatos iugiter virtutem infundit, iuxta Paul. ad Rom. 12. numer. 5. At satisfactionem, & sibi, & alteri applicare operans potest, modò uterque in gratia existant operans, ut satisfactionem habeatis, cui applicatur, ut capax illius sit. Meritum verò de congruo, & impetratio etiam peccatoribus, & esse, & applicari potest. Est tamen latum discrimen inter satisfactionem, & impetrationem: quòd satisfactio infallibilem habet effectum, si is, cui applicatur, capax illius existat: sed verò impetratio, quæ non temper effectum sortitur: sed, quando Deo placitum est. Deinde triplex inter membra via Ecclesiæ reperitur communicatio. Prima generalis, quatenus Deus, intuitu operum alicuius Sancti, aliis dona spiritualia quandoocumque concedit: quæ universalium communicacionem esse in Ecclesia testatur Symbolum Apostolorum, *Communione Sanctorum*, credendam præscribens: & cecinit David Psal. 118. n. 61. dicens: *Particeps ego sum omnium mimentium te.* Secunda est specialis ex applicatione ipsius operantis: vel, ut aliis placet, etiam sui Superioris, Tertia,